

גנזי המלך

82 קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת ארבע נופות

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"כִּי יֵשׁ שָׂכָר לְפַעֲלֹתָךְ"

לא בזכות אברהם, לא בזכות יצחק, לא בזכות יעקב ולא בזכות משה, אלא בזכות רחל ישובו ישראל מהגלות. מהרצאותיו של הרב אמנון יצחק

הבאר בלי שום בעיה. כשאדם רוצה באמת, כשהוא מתלהב לעשות דבר מה באמת באמת, הוא מגלה שיש לו כחות בלתי נדלים.

יעקב עובד את לבן הרשע 20 שנה ביושר ללא שום גרימת נזק ולבן מרמה אותו, משקר אותו, מחליף את משכורתו "עֲשֶׂרֶת מְנִים", עד שה' אומר לו ללכת משם. הוא בורח ע"פ ציווי ה'. לבן דולק אחריו ותופסו, יעקב אומר לו: "מה פשעי מה חטאתי כי דלקת אחריו" (בר' לא לו) "זה עֲשֶׂרֶת שָׁנָה אֲנִי עֹמֵד רְחִיף וְעֹזֵיף לֹא שָׁכַלְוּ..." (פס' לח), "הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה נתנדד שְׁנַיִם מְעִינֵי זֶה לִי עֲשֶׂרֶת שָׁנָה בְּבֵיתְךָ עֲבַדְתִּיךָ..." (פס' מ-מא). ומה עונה לו לבן? "וַיַּעַן לְבֶן וַיֹּאמֶר אֵל יַעֲקֹב הַבְּנוֹת בְּנֵי וְהַבְּנִים בְּנֵי וְהַצֹּאן צִאנֵי וְכָל אֲשֶׁר אֵתָּה רָאָה לִי הוּא" (פס' מג).

לבן הרמאי לא משתנה כהוא זה. יושב אצלו יעקב הצדיק והישר וכמה שהוא מחליף משכורתו הוא נשאר איתו ישר ולמרות שיש לו הצדקה לקחת לו הוא לא מושפע מלבן, שהרי אחרי 14 שנה בשיבה באמת באמת לא משתנים לרעה! אבל לבן שהיה ללא תורה, לא השתנה לטובה בכלום ונשאר רשע מהתחלה ועד הסוף. ככה זה בלי תורה.

שתיקתה של רחל ובכיתה של לאה

בתנחומא (ויצא סימן ו): "א"ר שמעון בן גמליאל: "כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה", רחל תפשה בשתיקה עמד זרעה בשתיקה. ראתה סבלונותיה ביד אחותה ושתיקה... אמר לה הקב"ה: "את שתיקתך - חייד בזכות אותה שתיקה זוכרך אני" שנאמר:

המשך בעמ' 6 <<<

יניח צדיק ראשו", ז"א כל אחת מ"מאבני המקום" רצתה שהצדיק הקדוש יעקב אבינו, "איש תם ישב אהלים" (בר' כה כז) יניח עליה את ראשו. כלומר אפילו האבנים, הדומם, מכינות שכיון שכל הבריאה נבראה לשמש את האדם, ודאי שכל תכליתו, הוא לצורך הצדיק יסוד עולם. יעקב אבינו בחיר האבות, רואה "מלאכי א-לקים עלים וירדים בו" (בר' כח יב). מה הפירוש "עלים וירדים בו"? בזכותו הם "עלים וירדים".

הוא משפיע במעשיו על כל הבריאה, כולל המלאכים. דמות דיוקנו של יעקב חקוקה בכסא הכבוד של הקב"ה, רגל במרכבה, ממנו הושתת העולם, בזכותו נצול אברהם מכבשן האש. אע"פ שהוא עדין לא היה, הזכות של מה שעתיד לצאת ממנו הצילה את אברהם. אחרי שיעקב למד 14 שנה ברציפות בלי לישון בלילה, הוא עוד היה בעל כחות רוחניים גדולים עד שנאמר עליו: "ויגל את האבן מעל פי הבאר" (שם כט י) גולל את האבן מעל הכאר באצבע קטנה 'כמי שמעביר את הפקק מעל פי צלוחית' (רש"י שם). כל הרועים היו צריכים להתאסף יחדיו כדי לגלול את האבן והוא עשה את זה באצבע הקטנה. מאיפה יש לו כח הרי התורה 'מתשת כחו של אדם'? (רבי חנן בסנהדרין כו:) אלא שההתלהבות של יעקב אבינו לעשות חסד גרמה שהוא יוכל להזיז את האבן מעל פי

"וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה"

יעקב צריך לעזוב ולברוח מעשיו אחיו המבקש להורגו. הוא עוזב את יצחק אביו שמלמדו תורה והשבביתו מסתובבים מלאכים תדיר. ולאן? ללבן הרמאי הרשע. הוא יודע כמה חוסן רוחני צריך כשמתקרבים ללבן, לכן הוא עושה פסק זמן של 14 שנה כדי לעלות ברוחניות ונכנס לשיבת שם ועבר' כדי ללמוד תורה. במשך 14 שנה הוא לא ישן בלילה. "וַיֵּשְׁכֵב בְּמָקוֹם הַהוּא" (שם כח יא). רק במקום ההוא שכב. איזה כחות, איזה תעצומות. ללכת לגלות, למקום שלא נותנים לך לקיים מצוות, שרודפים את יהדותך, אדם אחר היה נכנס ליאוש. אבל יעקב אבינו לא מתיאש. הוא רואה מה לפניו, שואב כחות מהתורה הקדושה, נכנס לשיבה, לומד 14 שנה ויוצא לדרך. יעקב נמצא אצל לבן 20 שנה. לבן מרמה אותו על ימין ושמאל, מחליף את משכורתו פעם אחר פעם, כמו שהעיד יעקב: "וַאֲבִיכֶן הִתַּל בִּי וְהִחֲלַף אֶת מְשַׁכְרֵי עֲשֶׂרֶת מְנִים" (בר' לא ז), מחליף לו את הבנות, מה הוא לא עושה לו? אבל לאחר מכן, כשהוא חוזר משם צדיק ועשיר גדול עם משפחה רחבה למרות שלבן ניסה להונותו, הוא אומר לעשו בספוק: 'עם לבן הרשע גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי' (גרתי בגימטריא תרי"ג) (רש"י בר' לב ה). היתכן להיות במקום כזה של רמאי הרמאים בתנאים הקשים ביותר לקיום המצוות ולשמור את כלם? ללמדנו: שאם באמת באמת רוצים, גם זה אפשר.

"וַיִּקַּח מֵאֲבֵי הַמָּקוֹם וַיֵּשֶׁם מְרֹאֲשֵׁתוֹ וַיֵּשְׁכֵב בְּמָקוֹם הַהוּא"

אמר רבי יצחק: "מלמד שנתקבצו כולם למקום אחד והיתה כל אחת אומרת עלי

שו"ת חברותא

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה.

טעם שפיכת מעט מהיין מההבדלה

שלנו הכוונה שאם אין יין נשפך בתוך ביתו עדיין לא הגיע לברכה מושלמת, ואילו לגירסת הרמ"א כל שאין נשפך בביתו יין כמים, אין בבית זה סימן ברכה.

מהו הביאור לפי הרמ"א?

והנה פירוש הגירסא כבר נתבארה יפה בפירוש רש"י, שכל עוד שלא הגיע האדם לידי עשירות שהיין נשפך בביתו כמים, עדיין לא הגיע לפיסגת ברכת העשירות. אבל לדברי הרמ"א יש צורך לבאר מהו הטעם 'כל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה' בבית זה? הט"ז מעיר למה לא נאמר כל בית שאין שופכין בו יין כמים, שהרי כדי שישירה סימן ברכה בבית יהא ענין לשפוך, ולמה אמרו בלשון: 'שלא נשפך בו יין כמים'?

הערת הט"ז אינו אלא לגירסת הרמ"א, שלפי הגירסא שבש"ס שלנו הכוונה שהגיע לדרגת עשירות גדולה שאין חשוב היין בביתו ונשפך כמים, (ולא שהשפיקה בעצמה יש בה סימן ברכה כפי שמשמע לגירסת הרמ"א).

פירושו הנפלא של הט"ז

כתב הט"ז: אלא דנתכוונו לומר שלא יתרגו אדם בביתו אפילו אם יארע לו היוק, דהיינו שכבר נשפך יין בשוגג על ידי שום אחד מבני הבית, ודרכן של בני אדם להתרגו בשביל זה, על כן אמר 'כל בית שאין היין שנשפך בשוגג נחשב לו כאילו היה מים, אלא אורבא מתרגו, או אין בו

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

עירובין דף ס"ה ע"א

שאלה: רצוני לברר: מהו טעם המנהג ששופכים מעט מהיין בשעת הברכה?

תשובה: בדרך ס"ה ע"א: 'אמר רב חנין בר פפא, כל שאין יין נשפך בתוך ביתו כמים אינו בכלל ברכה'. רש"י - 'אינו בכלל ברכה' - לא הגיע לסוף ברכה גמורה ואפילו הוא עשיר בדברים אחרים' (שאפילו הוא מבורך בעשירות בדברים אחרים, כל שאין היין חשוב בתוך ביתו כמים, עדיין 'לא הגיע לסוף ברכה גמורה').

המנהג בהבדלה

כתב הרמ"א בהלכות כוס של הבדלה (או"ח סימן רצ"ו ס"א): ונוהגין לשפוך מכוס של יין על הארץ, קודם שסיים ברכת 'בורא פרי הגפן' כדי שלא יהיה הכוס פגום, וטעם השפיקה דאמרינן: 'כל בית שלא נשפך בו יין כמים אין בו סימן ברכה' ועושים כן לסימן טוב בתחילת השבוע. עוד מוסיף הרמ"א: גם שופכין מן הכוס לאחר הבדלה ומכבין בו הנר ורוחצים בו עיניו משום חיוב מצוה.

החילוק בין הגרסאות

מדברי הרמ"א שציטט לשון הגמ': 'אין בו סימן ברכה' נראה שהיתה בידו גירסא אחרת בדברי רב חנין בר פפא, ולפי גירסא

רמז

וַיֹּאמֶר לוֹ לִבְּנֵי אֶחָד מֵעַצְמֵי וּבְשָׂרֵי אֶתָּה

הגר"א בפירושו ל'דברי הימים': 'עצמו' הוא מי שקרוב מצד האב.

'בשרו' זה מי שקרוב מצד אמו

נכד - אברהם ולבן היה נכד - נחור ואילו רבקה היתה אחות - לבן. לכן אמר ליעקב: 'אך עצמי ובשרי אתה'.
זהו שנאמר (דברי הימים א, יא א): 'וַיִּקְבְּצוּ כָל יִשְׂרָאֵל אֶל דָּוִד חֲבֻרֹנָה לְאֹמֶר הִנֵּה עֲצֻמָּה וּבְשָׂרָהּ אֲנַחְנוּ'.
(ולפי זה מיושב, מדוע לא אמרו: 'עצמנו ובשרנו אתה').

נכד - אברהם ולבן היה נכד - נחור ואילו רבקה היתה אחות - לבן. לכן אמר ליעקב: 'אך עצמי ובשרי אתה'.
זהו שנאמר (דברי הימים א, יא א): 'וַיִּקְבְּצוּ כָל יִשְׂרָאֵל אֶל דָּוִד חֲבֻרֹנָה לְאֹמֶר הִנֵּה עֲצֻמָּה וּבְשָׂרָהּ אֲנַחְנוּ'.
(ולפי זה מיושב, מדוע לא אמרו: 'עצמנו ובשרנו אתה').

בואר על פי מה דאיתא בגמרא (נדה לא א) נאמר: 'שלושה שותפין יש באדם'. האב מוליד גידין ועצמות, האם מולידה בשר ודם וכו'. לפי זה מי שקרוב מצד האב, נקרא 'עצמו' ומי שקרוב מצד האם נקרא 'בשרו'. והנה לבן היה קרוב ליעקב גם מצד אביו יצחק - וגם מצד אמו רבקה. כי אברהם ונחור - היו אחים ויעקב היה

הודאה

"הַפַּעַם אוֹדָה אֶת ד'"

מה היה יחודה של הודאת לאה לעומת הודאתם של האבות ועבדיהם?

על פי ספר 'לוית חן'

עמוקה לבוראו עד שהיא פורצת מאליה מתוך לבו 'מעטה יש לי להודות! ומה גרם לזה? 'שנטלתי יותר מחלקי' ועל זה שבחה ר' שמעון בר יוחאי כי הודאה שכזו היא הודאה מיוחדת ונפלאה ביותר, הבאה עמוק מלבנו של אדם. ועל זאת שבחונה במדרש (רבה בראשית פרשה ע"א): 'לאה תפסה פלך הודיה ועמדו הימנה בעלי הודאה: יהודה: 'ניכר יהודה ויאמר צדקה ממני' (בר' לח כו). דוד אמר: 'הודו לר' כי טוב כי לעולם חסדו' (תהלים קו א) דניאל אמר: 'לך א-לק אֲבֹתַי מְהֻרָא וּמְשַׁבַּח אֲנֵה' (דניאל ב כג). הרי שהודאה זו היתה כה עמוקה, עד שהוריש

מ"ט 'כל הנשמה תהלל י'ה תללויה' (תהלים קנו ו).
1. וכך עשו האבות הקדושים, אלא, שאין חלוק בין חלקם ליותר מחלקם. הודאה של אליעזר עבד אברהם: 'על בשורה טובה'.
2. הודאתה של לאה על נטילה יותר מחלקה: כמו שמפרש רש"י על הפסוק 'הפעם אוֹדָה אֶת ד' (בר' כט ה) על 'שנטלתי יותר מחלקי מעטה יש לי להודות' (רש"י בר' כט ה).

על הודאת לאה אמר ר' שמעון: 'מיום שברא הקב"ה את עולמו, לא היה אדם שהורה להקב"ה, עד שבאתה לאה והודתו'. שכאשר אדם מקבל יותר מאשר מגיע לו מתמלא לבו ברגשי שמחה והכרת הטוב

על הודאתה של לאה, אמרו חז"ל (ברכות ז: וכן בילוק"ש קכו) וז"ל: 'אמר ר' יוחנן משום רבי שמעון, בן יוחאי: מיום שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שהורה להקב"ה עד שבאתה לאה והודתו' שנאמר: 'הפעם אוֹדָה אֶת ד' (בר' כט ה). ולכאורה הדברים תמוהים וכי האבות הקדושים לא הודו להקב"ה בהודאות רבות? והלא אפילו אצל אליעזר עבד אברהם למדנו בפירוש שפתח בהודאה 'וַיְהִי כַּאֲשֶׁר שָׁמַע עֶבֶד אֲבִרְהָם אֶת דְּבָרֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אֶרְצָה לַד' (בר' כד נב) ופ"י שם רש"י: 'מכאן שמודים על בשורה טובה'. ואם על עבדי אבות נאמר כן, על האבות עצמם לא כל שכן?

אלא שיש שלשה מיני הודאה: הודאה של האבות שהיא הודאה בדרגה גבוהה מאד המיוחדת לצדיקים כמו שנאמר (ב"ר יד ט): 'על כל נשימה ונשימה שאדם נושם צריך לקלס לבורא שכן?'

תפילה

"וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים"

החזון איש כותב: ש"המקיים מצות ציצית מרגיש רגשי קדש בקיום התורה והמצוות"

ממלת 'אמת' שהוא בראש - והוא שמו של הקב"ה. וכענין שנ' 'אני ד' אלקיכם' (במדבר טו מא). כנגדן אמר דוד ט"ו שבחים להקב"ה 'לך ד' הגדלה והגבורה...' (דברי הימים א, כט יא). וכנגדן הזכיר ט"ו פעמים 'שיר המעלות' (תהלים). וכנגדן מצינו ט"ו תיבות בפסוק 'את ד' האמת...' (דברים כו יז). ועוד כתב הרוקח וט"ו דורות מאברהם שכתוב בו: 'זרע אברהם אהבי' (ישעיה מא ח) עד שלמה שכתוב בו: 'ור' אהבו' (שמואל ב, יב כד) ופירוט הדורות מובא בדברי הימים (פ"ב). לכך לאחר ק"ש שכתוב בו ב' אהבות - 'וְאֶהְבֶּתָּ' (בפרשה ראשונה ב'שָׁמַע יִשְׂרָאֵל'), 'לְאֶהְבָה' (בפרשה השניה 'וְהָיָה אִם שָׁמַע') - ט"ו ווי"ן, על כן יר"ש יזהר לקרותם לבל יוסיף ויפחית, כי אות אחת יוצא לכמה טעמים, כ"ש מלה. ■

בשבעה רגיעים.. והקב"ה למעלה מהכל. כנגדן תקנו חכמי האמת ב'שִׁתְּבַח ט"ו

וכנגדן תקנו ט"ו שבחים באמת ויצייב' שכל השבח ההוא נקשר בווי"ן חוץ

כתב החזו"א באגרותיו (ח"א י') "כשתזכה לקיים מצות ציצית תרגיש שמחה מופרזה ברגשי קדש, לקשור קשר של קיימא עם התורה והמצוה ולכרות עמה ברית עולמים. - ועיין בתרגום יונתן (ויקרא יא מד): ותהיו קדושים כמו המלאכים המשמשים לפני אלקיכם. וע"ע בילקוט, דרבי סובר שהוספת הקדושה ע"י כל המצוות נאמר ב'קדשים תהיו' (ויקרא יט ב) וכאן יש תוספת קדושה ע"י מצות הציצית.

"אמת ויצייב ונכוין"

כתב ר' בחיי בפר' תרומה (כ"ה, ז): 'יש לך לדעת כי כלל הדברים שבפרשה זו שהזכיר הכתוב תרומה - הן ט"ו... וכנגדן מצינו בפסוק בראשית ט"ו הברות...' (ועיין במג"י שם) כי המשכן דוגמת בריאת העולם. וטעם הדבר בבריאת העולם ובמשכן, כדי לרמז מש"כ 'כי בק-ה ד' צור עולמים'. גם כנגדן נמצאו ט"ו פעמים ת"ק

פרשת ויצא

"הַשָּׁמֶר לָךְ פֶּן תִּדְבֹר עִם יַעֲקֹב מִטּוֹב עַד רָע"

מברכה של רשעים יוצאת רק קללה, כפי שקרה עם רבקה, שלבן ברוך אותה והיא היתה עקרה כמעט עשרים שנה

הרה"ג שלמה לוינשטיין
מיוחד ל'גנזי המלך'

"ויצא יעקב... וילך חרנה" (בראשית כח, י')

רש"י אומר: **'שיציאת צדיק מן המקום (העיר) עושה רושם'**. לצערנו כל זמן שהצדיק נמצא, לא שמים לב לכך, לא יודעים להעריך זאת, אבל כשהוא נפטר, נזכרים עד כמה גדול הוא היה...

"ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה" (בראשית כח י')

אומר רש"י: **"וילך חרנה" - 'לא היה צריך לכתוב, אלא: וילך יעקב חרנה'...** אם כך, למה זה לקח לו ארבע עשרה שנה להגיע?

אומר ה'פניני קדם' בשם 'אסיפת כהן': בגמרא (קדושין כט:): יש מחלוקת; האם אדם צריך לשאת אשה קודם ואח"כ ללמוד תורה? או, קודם ללמוד תורה ורק אח"כ לשאת אשה?

עונה הגמרא: **'ולא פליגי, הא לן והא לה'**

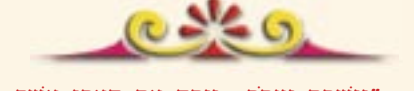
מסביר רבנו תם: **'הא לן' - לבני ארץ ישראל שהיו עשירים ויכולים ללמוד תורה גם לאחר החתונה. אבל בני בבל, שהיו עניים לא יכלו להרשות זאת לעצמם, 'ריחיים בצוארו ויעסוק בתורה' ? אלא, שקודם 'ללמוד תורה ואח"כ ישא אשה'.**

יעקב יצא מבאר שבע עם הרבה כסף ואמר לעצמו נלך לקחת אשה ונשב ללמוד. אלא שבינתיים בא אליפז ולקח ממנו הכל ויעקב נהיה עני. אמר יעקב, עכשיו כשאני עני, אני צריך קודם ללמוד תורה והלך ללמוד בשיבה ארבע עשרה שנה.

"והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונכרכו בך כל משפחת האדמה..." (בראשית כח יד)

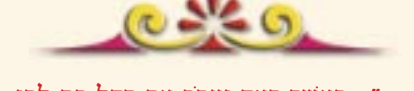
שואל המדרש - למה הכונה: **"כעפר הארץ"**? עפר, כולם דורכים עליו והוא שותק. אבל בסוף - הוא מכסה את כולם... כך ישראל בגלות, דורכים עלינו, אבל הסוף יהיה, שתבוא הגאולה ואנחנו נעלה מעל כולם והם עוד יתחננו להיות עבדים שלנו, כדי להצדיק את קיומם.

"וישכם יעקב... ויקח את האבן אשר שם מראשתיו וישם אותה מצבה ויצק שמן על ראשה" (בראשית כח יח)

מהיכן היה שמן ליעקב?

המדרש אומר: **'שופע לו מן השמים, כמלא פי הפך' כלומר שד' הוריד לו מהשמים (ב"ר פרשה סט).** ה'פענח רזא' אומר: שהיה ליעקב מקל. מה היה לו במקל? שמן - ע"מ שיוכל ללמוד תורה בלילה. ולכן אמר: **"כי במקלי עברתי את הירדן הזה... הצילני נא מיד אחי מיד עשו"** (בראשית לב יא יב). מה הקשר בין המקל לבין בקשת ההצלה? אלא שיעקב הזכיר את זכות למוד התורה שלו.

"... כאשר ראה יעקב את רחל בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו" (בראשית כט י')

למה כתוב בפסוק אחד, שלש פעמים: **"לבן אחי אמו"**?

שואל מרן הגאון הרב חיים שמואלביץ

זצ"ל: בתפילת הגשם אנו מזכירים: **'יחד לב וגל אבן מפי באר מים, בעבורו אל תמנע מים'**.

האם מפני שהיה ליעקב כח רב, צריך לתת לנו הרבה מים? מה הקשר?!

לכל אדם יש כחות שהוא לא מפעיל. למשל אשה חולנית, אם חלילה תארע שריפה, היא תמלט עם ארבעת ילדיה ביחד למרחק רב! מהיכן לה הכח? אלא שלאדם יש כחות אדירים שטמונים בו, אך במצב רגיל הם לא באים לידי בטוי. רק כח רצון חזק והכרה בנחיצות הדבר מביאים את האדם להוציא כחות אלו לפועל.

מהיכן היה ליעקב כח להסיר אבן שרק מספר רב של רועים יחדיו יכלו להסירה?

כתוב: **"לבן אחי אמו"** והכונה; שיעקב אמר לעצמו שהצאן שייך לרודו, **"אחי אמו"** וצריך לקיים מצות כיבוד אב. בשביל המצוה הזאת הוא **'יחד לב - וגל אבן מפי באר מים'!** ולפי זה יוסבר למה כתוב שלש פעמים: **"לבן אחי אמו"**?

באה התורה להדגיש, שלא היתה כאן כל תאוה וכל מחשבה זרה אחרת, אלא רק מצות כיבוד האב.

"ויהי כשמע לבן את שמע יעקב בן אחתו וירץ לקראתו ויחבק לו וינשק לו ויביאהו אל ביתו ויספר ללבן את כל הדברים... ויאמר.. לבן אך עצמי ובשרי אתה וישב עמו חדרש ימים" (בראשית כט יג - יד)

חז"ל "קורעים את לבן לגזרים" באומרים שכשהוא מחבק את יעקב, הוא למעשה מחפש כסף! אבל הלא כתוב בפשטות בפסוק: **"ויחבק לו וינשק"!** אם כן מהיכן חז"ל למדו שחפש כסף?

אומר ה'חפץ חיים' בסוף הפרשה כתוב: **"וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אותם..."** (בר' לב א).

למה כאן, לבן כבר לא מנשק את החתן

שלו?!
כי עכשיו הוא כבר ידע, שאין לו כסף! שהרי כברו סיפר לו יעקב, שאליפו הבן של עשו לקח ממנו הכל.

כשיעקב שואל את לבן: **"ולמה רמיתני" (בר' כט כה)?** עונה לו לבן: **"לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה"** (פסוק כו). למה הוא לא ענה לו, אני לא נותן וזהו?

אומר ה'בית הלוי': הוא רצה לרמוז לו: **"אנו לא כמוכם! אצלנו אין ענינים כמו אצלכם שקונים בכורה... אצלנו צעירה זאת צעירה ובכורה זאת בכורה, 'לא יעשה כן במקומנו' מה שאתה עשית שם..."**

"ויבא אלקים אל לבן הארמי בחלם הלילה ויאמר.. השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע" (בראשית לא כד)

מובן למה לבן לא ידבר עם יעקב רע, אבל למה שלא ידבר איתו טוב?

ויש לומר שמברכה של רשעים יוצאת רק קללה, כמו שקרה עם רבקה שלבן ברוך אותה והיא היתה עקרה כמעט עשרים שנה, כך גם כאן, ד' הזהיר את לבן שלא יברך את יעקב...!

"למה נחבאת לברח ותגנב אתי ולא הגדת... ואשלחך בשמחה ובשרים בתך ובכנור" (בראשית לא כז)

אומר האדמו"ר משה לייב מסאסוב: יעקב אבינו התנהג כאדם פשוט ולא הראה את צדקותו. אומר לו לבן: **"אם הייתי יודע שאתה כזה צדיק, הייתי שולח אותך בשמחה - וכי אני צריך צדיקים אצלי..."**

וכך גם הסברנו את הפסוק: **"מד' יצא הדבר"**. כששמעו שרבקה היא כזאת בעלת חסד לאחר המעשה עם אליעזר והגמלים, אמרו: **"מד' יצא הדבר"**!, כלומר; **"אנו לא יודעים מאיפה באה לנו כזאת התנהגות... כזה חנוך 'מושחת' היא לא קבלה אצלנו..."** ■

מדות

צניעות בשכר הצניעות יצא מרחל שאול המלך

הגמרא במסכת מגילה אומרת: **'בשכר צניעות שהיתה בה ברחל, זכתה ויצא ממנה ובשכר צניעות שהיה בו בשאול, זכה ויצאת ממנו אסתר'.**

שואלת הגמרא: - **'זמאי צניעות היתה בה ברחל?'** **'סימנין שמסרה רחל (לאחותה) ללאה'.**

שואל הגה"צ הרב שלום שברדון זצ"ל: מה היא הצניעות במסירת הסימנים? ועוד קשה: למה רחל לא הלכה לאביה ואמרה לו: **"אבא יקר, אתה לא יכול לרמות את יעקב ולהחליף אותי בלאה, כי יש לנו סימנים!"**

שאלה אחת מתרצת את חברתה: זאת היתה הצניעות שלה, שלא רצתה לומר לאביה שיש לה וליעקב סימנים. אבל למה רחל לא אמרה ללאה שיש לה וליעקב סימנים? ואם תאמר שגם זאת צניעות שאפילו ללאה היא לא רצתה לומר, בסופו של דבר הרי היא מסרה לה אותם?

אומר ר' שלום: לא כתוב שרחל גילתה את הסימנים. אלא כתוב שרחל מסרה את הסימנים!

ככתוב ב'דעת זקנים בעלי התוספות' שיעקב אבינו לימד את רחל הלכות נידה, חלה והדלקת הנר וסיכמו שבליילה בחתונה יעקב ישאל אותה את ההלכות והם יהיו הסימנים. רחל לא רצתה לגלות ללאה שיש סימנים! היא רק אמרה לה שאם אבא רוצה לתת אותך ליעקב, אני אספר לך מספר הלכות שאת כאשה יהודיה צריכה לדעת.

בלילה, כשיעקב אבינו שאל את לאה מה הדין ומה ההלכה. לאה ידעה לענות לו. לאה לא העלתה בדעתה בכלל שיש כאן 'סימנים'!

ואומר ר' שלום שברדון שלפי זה יובן המדרש (רבה איכה פתיחתא) כאשר ד' החריב את בית המקדש, באו האבות וזעקו והזכירו את עקידת יצחק וד' לא שמע. גם למשה ד' לא שמע, עד שבאה רחל ואמרה שהיא מסרה את הסימנים ללאה וד' אומר לה: **"כזה אמר ה' מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעלתך נאם ה'... ושבו בני ישראל לגבולם"** (ירמיה לא טו - טז). ■

כל המשפחה zázá NSNS

הממתק העולמי בהכשר מהודר!

טופי חמולא, טופי בטעם פרי, טופי חמוץ-מתוק ומגוון לקקנים

